

Klávesnice

Klávesnice je vstupním zařízením, které umožňuje zadávat data ručně do počítače. Rozložení znaků na klávesnici je převzato z psacího stroje, a proto má své kořeny již v minulém století. Od této doby dospěla klávesnice k mnoha změnám. Ty se týkají zejména dalších kláves se znaky či funkcemi, které psací stroj neobsahoval.

Dnes existují dva základní typy klávesnic. První typ je označován jako klávesnice XT. Má 83 kláves a byla určena pro první počítače řady PC a PC/XT. XT klávesnice má mikroprocesor klávesnice zabudovaný přímo v sobě, zatímco druhý typ klávesnice AT, která obsahuje 101 (US standard) nebo 102 (European standard) kláves, předpokládá procesor pro klávesnici na základní desce počítače. Tyto klávesnice jsou tedy mezi sebou nekompatibilní, takže není možné XT klávesnici použít u počítače AT. Existuje ale varianta, že většina AT klávesnic je vybavena přepínačem, který dovoluje AT klávesnici přepnout do režimu XT a používat ji tak u počítače XT

Klávesnici dělíme dále na čtyři části:

1. Alfnumerická část
2. Numerická část
3. Ovládací část
4. Část funkčních kláves

Alfnumerická část slouží, stejně tak jako psací stroj, k psaní znaků. Některé klávesy obsahují jeden znak a některé znaků více (dva) z nichž jeden je uveden na klávese nahoře a druhý dole. Pokud chceme zapsat znak, který je na klávese nahoře, musíme zároveň s touto klávesou držet stisknutou klávesu Shift (její význam je popsán v tabulce níže). Existuje spousta rozložení kláves na klávesnici. To je dáno národními zvyklostmi, a proto je možné setkat se s různými typy klávesnic. Dnešní standard je klávesnice se 101-102mi klávesami podobně, jak je uvedeno na obrázku. Na následujícím obrázku je uveden příklad rozložení klávesnice Dvorak, což je klávesnice, kterou navrhl ve třicátých letech August Dvorak a údajně měla sloužit pro rychlejší psaní. Nejčastější Znaky jsou pak uvedeny v prostředí řádce.

Numerická část, někdy se jí též říká kalkulačka, slouží k rychlému zápisu matematických znaků (číslic a některých operací). Její využití je zejména při častém zadávání číselných hodnot a dnes již i k vytáčení telefonního čísla, pokud počítač toto umožňuje.

Ovládací část sestává z deseti kláves, které leží mezi alfanumerickou a numerickou částí klávesnice. Slouží pro posun kurzoru či další práci spojenou s úpravou textu.

Poslední částí je **část funkčních kláves**. Tyto funkční klávesy mají význam podle použitého software, ale jak bývá zvykem, většinou klávesa F1 slouží pro vyvolání nápovědy a F10 pro ukončení programu.

Každý znak na klávesnici má svůj tzv. ASCII kód. S pomocí tohoto ASCII kódu je tedy možné se odkazovat na nějaký konkrétní znak. ASCII kódy nemají pouze znaky uvedené na klávesnici, ale i znaky, které se tak často nepoužívají a proto na klávesnici uvedeny nejsou.

Obr.: Standardní rozložení klávesnice pro Windows 95-VISTA
Pozn.: Modře jsou znázorněny znaky při rozložení klávesnice CZ

Obr.: Rozložení klávesnice Dvorak

Shift	zvedák (při stisknutí klávese se píše velká písmena...)
Ctrl (CoNTRoL)	řídít (má funkci pouze v kombinaci s nějakou další klávesou)
Alt (ALternate)	měnit (má funkci pouze v kombinaci s nějakou další klávesou)
Esc (ESCAPE)	zmiz (zrušení operace)
Backspace	mezeru nazpět (maže znak na pozici vlevo od kurzoru)
Delete	smazat (maže znak na pozici vpravo od kurzoru)
SpaceBar	mezerník
Enter	vstup (nový řádek nebo potvrzení nějaké operace)
Caps Lock	zapíná/vypíná automatické psaní velkých písmen
Num Lock	zapíná/vypíná numerickou část klávesnice
Tab	oddělovač (více mezer, tvorba odsazení odstavce, další funkce podle programu)
Page Up	o stránku zpět
Page Down	o stránku dále
Home	na začátek
End	na konec

S příchodem operačního systému MS Windows 95 byla AT klávesnice doplněna o dvě speciální klávesy pro ovládání tohoto systému (klávesa pro vyvolání Start menu a pro vyvolání kontextového menu) a nese tak označení Win95 Natural. Je možné se setkat i se speciálními ergonomickými klávesnicemi majícími speciální tvar, který má zaručit, že ruce uživatele budou při práci v co možná nejprůběžnější poloze.

Klávesnice bývá k počítači připojena většinou pomocí PS/2 konektoru nebo USB (dříve se připojovala 5 kolíkovým konektorem DIN)